

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی پرستاری مراقبت های ویژه
شناسنامه درس *Course Syllabus*

شماره درس: ۱۰۱۱۲۰۲۰

نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۴-۱۴۰۵

مکان کلاس: دانشکده پزشکی- کلاس

زمان کلاس: سه شنبه ۸-۱۰، ۱۲-۱۰ و ۱۴-

زمان حضور در دفتر کار: یکشنبه ها ۱۸-۱۶

عنوان درس: اصول مراقبت های ویژه

نوع و تعداد واحد: ۳ واحد، نظری

دروس پیش نیاز: اورژانس داخلی ۱-۲ و ۳

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): ترم ۵ کارشناسی فوریت های پزشکی پیش بیمارستانی

۱۶ و چهارشنبه ها ۸-۱۰ و ۱۲-۱۰

مسئول درس: خانم دکتر محمدی

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۶۹۰

Email : mohamadirizi@nm.mui.ac.ir and

اساتید مدرس: سرکار خانم ها دکتر محمدی، دکتر اقبالی، دکتر شیرانی، دکتر هاشمی دکتر دری و دکتر کرد نژاد

شرح درس: این درس با هدف آموزش مبانی علمی و اصول مراقبت های تخصصی بیماران بستری در بخش های ویژه (ICU, CCU و دیالیز) طراحی شده است. در این بخش، دانشجویان با آناتومی و فیزیولوژی سیستم های تنفسی، قلبی و کلیوی، پاتوفیزیولوژی بیماری های حاد مرتبط، روش های تشخیصی و درمانی، و تجهیزات پزشکی مرتبط آشنا می شوند. علاوه بر این، مفاهیم کلیدی مانند تفسیر نوار قلب، مدیریت اختلالات ریتم قلبی، اصول استفاده و تفسیر دستگاه های تهویه مکانیکی و روش های دیالیز بررسی می شوند. دانشجویان با شناخت عوارض احتمالی و نحوه پیشگیری و مدیریت آن ها آشنا خواهند شد. این بخش تئوری پایه و زیرساخت لازم برای ارائه مراقبت های جامع و علمی در بخش های ویژه را فراهم می آورد و نقش مهمی در افزایش دانش و آمادگی علمی دانشجویان دارد.

اهداف کلی: افزایش دانش و مهارت های نظری دانشجویان در زمینه اصول، مبانی و کاربردهای مراقبت های تخصصی بیماران بستری در بخش های ویژه ICU، CCU و دیالیز به منظور توانمندسازی آنان در ارائه مراقبت علمی، ایمن و جامع در محیط های مراقبتی حساس.

اهداف اختصاصی

در پایان این دوره نظری دانشجویان قادر خواهند بود تا با به کارگیری دانش تخصصی عمیق و صلاحیت های حرفه ای پنج گانه، مراقبت های پرستاری ویژه را برای بیماران دچار اختلالات تنفسی، قلبی-عروقی، در بخش های سی سی سی-آی سی سی یو و دیالیز به صورت کل نگر، مبتنی بر شواهد و چندتخصصی تحلیل، برنامه ریزی و ارزیابی کنند. این اهداف در راستای تقویت شایستگی های زیر تدوین شده اند:

- نگرش و باور حرفه ای: تقویت همدلی، شفقت و تعهد پاسخ به ایمنی و بهزیستی بیمار در شرایط بحرانی.
- حرفه‌ای‌گرایی: پایبندی به اصول اخلاقی، مسئولیت‌های قانونی و استانداردهای ملی و بین‌المللی مراقبت اورژانسی.
- مهارت‌های ارتباطی و بین فردی: برقراری ارتباط مؤثر با بیمار، خانواده و اعضای تیم درمانی چندتخصصی برای تصمیم‌گیری بهینه.
- عملکرد مبتنی بر شواهد: استفاده از یافته‌های پژوهشی و گایدلاین‌های روز در طراحی و اجرای مداخلات پرستاری.
- رهبری و مدیریت: مدیریت منابع و رهبری تیم در شرایط بحرانی و اورژانسی برای ارائه مراقبت بهینه در کمترین زمان:

الف) حیطه دانشی (Knowledge)

در پایان این جلسه دانشجو قادر خواهد بود

- جنبه‌های قانونی و اخلاقی، مشخصات حرفه‌ای پرستاران، کنترل عفونت و رعایت موارد ایمنی، حمایت از بیمار و خانواده را توضیح دهد
- آناتومی و فیزیولوژی سیستم تنفسی (تهویه و تنفس، ارتباط تهویه-پرفیوژن و انتقال گاز) را توضیح دهد
- مانیتورینگ تنفسی کنار تخت (پالس اکسیمتری و کاپنوگرافی) و انواع روش‌های اکسیژن درمانی و مراقبت‌های مربوط به آن را توضیح دهد
- نارسایی حاد تنفسی و سندرم زجر تنفسی بالغین - تشخیص و درمان و مراقبت‌های پرستاری را توضیح دهد
- مرور آناتومی و فیزیولوژی قلب، الکتروفیزیولوژی قلب، مفهوم دیوالریزاسیون و ریوالریزاسیون، منحنی پتانسیل عمل را توضیح دهد
- انواع راه‌های مصنوعی (ایرووی، لوله تراشه، تراکئوستومی) و مراقبت‌های پرستاری آن را نام ببرد
- تفسیر نوار قلب - شناخت ریتم سینوسی، توضیح انواع لیدهای الکتروکاردیوگرام و تعیین محور قلب را توضیح دهد
- دستگاه تهویه مکانیکی (موارد استفاده، پارامترهای تنظیمی پایه، روش اتصال به بیمار و...) را توضیح دهد
- انواع مدها و نتیلاتور و کاربرد آنها در بیماران متفاوت، آلارم‌ها و سیستم هشدار در دستگاه تهویه مکانیکی، عوارض آن را نام ببرد
- شناخت انواع دیس ریتمی‌های دهلیزی - درمان و مراقبت‌های پرستاری آن و داروهای آنتی‌آریتمی را توضیح دهد
- مراقبت‌های پرستاری از بیماران تحت ونتیلاتور (بررسی و شناخت، تغذیه، درد، بیقراری و دلیریوم، سیستم‌های گوارش، کلیه، پوست، دهان، چشم، آب و الکترولیت...) را توضیح دهد
- جداسازی بیمار از نتیلاتور و مراقبت‌های پرستاری مربوط به آنرا بیان کند
- جداسازی بیمار از نتیلاتور و مراقبت‌های پرستاری مربوط به آن را توضیح دهد
- انواع دیس ریتمی‌های بطنی - درمان و مراقبت‌های پرستاری آن و داروهای آنتی‌آریتمی را توضیح دهد
- عملکرد و انواع ضربان‌ساز قلبی، مراقبت‌های پرستاری و آموزش به بیمار و خانواده، عملکرد ICD و مراقبت و آموزش به بیمار را توضیح دهد
- پاتوفیزیولوژی انفارکتوس میوکارد، انواع انفارکتوس میوکارد و علائم آن، تغییرات نوار قلب در انواع انفارکتوس میوکارد و درمان دارویی را توضیح دهد

دهد

- PCI، ترمبولیتیک تراپی و مراقبت‌های پرستاری در انفارکتوس میوکارد را توضیح دهد
- عوارض (MI شوک قلبی، دیسریتمی‌ها، پارگی قلب، سندرم درسلر...) و دستگاه IABP، بازتوانی در CCU را توضیح دهد
- نتایج گازهای خونی و اختلالات اسید-باز را بررسی و تحلیل کند
- مشخصات بخش دیالیز، نارسایی مزمن کلیوی و مراقبت‌های پرستاری را بیان کند
- درمان‌های جایگزین عملکرد کلیه – روش‌های دستیابی موقت عروقی و مراقبت‌ها را توضیح دهد
- اصول دیالیز صفاقی و مراقبت‌های پرستاری آن بر اساس فرایند را نام ببرد.
- اهدای کلیه، روند جراحی و پیوند کلیه و ومراقبت‌های ویژه پرستاری آن با تاکید بر تشخیص‌های پرستاری را توضیح دهد

ب) حیطه نگرشی (Attitude)

۱. ارزش‌گذاری بر حرفه‌ای‌گرایی و رعایت اصول اخلاقی در فرآیند مراقبت از بیمار در بخش‌های ویژه را توضیح دهد. (حرفه‌ای‌گرایی)
- تعهد به پایش مستمر ایمنی بیمار و اهمیت همکاری تیمی در مدیریت عوارض را شرح دهد. (رهبری و مدیریت + نگرش‌ها و باورها)
۲. اهمیت توجه به کرامت بیمار و همدلی در آموزش بیمار و خانواده در مورد مراقبت از بیمار در بخش‌های ویژه را توضیح دهد. (مهارت‌های ارتباطی و بین فردی)
۳. اهتمام به استفاده از شواهد علمی در تحلیل و اجرای مراقبت‌های پرستاری. (عملکرد مبتنی بر شواهد)

جروش تدریس (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین به تفکیک):

۱. در زمان برگزاری کلاس‌ها به صورت حضوری از روش سخنرانی، بحث در گروه‌های کوچک و روش‌های اکتشافی و با رویکرد تفکر انتقادی و متمرکز بر حل مساله استفاده خواهد شد. همچنین به منظور افزایش کیفیت تدریس و پوشش بهتر اهداف آموزشی در ارائه برخی از مباحث از تدریس گروهی یا Team teaching استفاده خواهد شد.
۲. در کلاس‌های آنلاین نیز از روش سخنرانی و پرسش و پاسخ در بسترهای معرفی شده توسط معاونت محترم آموزشی مانند اسکایپ و ... استفاده خواهد شد.
۳. در کلاس‌های آف لاین محتوای آموزشی صوتی – تصویری در سامانه نوید بارگزاری شده و امکان دریافت بازخورد نسبت به محتوای ارائه شده در این سامانه به صورت پرسش و پاسخ فراهم می باشد.

ابزار مورد نیاز تدریس:

جهت تدریس حضوری از تخته سفید، ماژیک و نمایش اسلاید استفاده خواهد شد. جهت آموزش مجازی نیز از انواع رسانه‌ها مانند فایل ورد، پی دی اف، پاورپوینت و ... به منظور ایجاد درک بیشتر در دانشجویان استفاده خواهد شد. همچنین از بسترهای معرفی شده برای آموزش آنلاین و سامانه نوید برای آموزش آفلاین بهره‌گیری خواهد شد.

وظایف فراگیران (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین به تفکیک):

وظایف فراگیران در جلسات حضوری:

۱. حضور فعال در تمامی جلسات کلاس

۲. مطالعه محتوای ارائه شده در هر جلسه و ارائه بازخورد به استاد مربوطه به صورت پرسش و پاسخ
 ۳. انتخاب و ارایه یکی از موضوعات مطرح شده در سرفصل
 ۴. طراحی یک کیس بالینی مرتبط با موضوع هر جلسه شامل مشخصات بیمار، یافته‌های بالینی، چالش‌های پرستاری و برنامه مراقبتی پیشنهادی بر اساس شواهد علمی و ارائه آن در کلاس.
 ۵. مطالعه یک مقاله تحقیقاتی به‌روز (با اولویت مرور سیستماتیک) مرتبط با موضوع جلسه و ارائه خلاصه و تحلیل کاربردی آن در پایان هر جلسه.
 ۶. مطالعه یک مقاله تحقیقاتی با اولویت مرور سیستماتیک در خصوص موضوعات مطرح شده پیش از ورود به کلاس و گفتگو در مورد آن در پایان هر جلسه
 ۷. طراحی پنج سوال تستی و دو سوال تشریحی از مباحث ارایه شده در طول ترم و به اشتراک گذاری آن با سایر همکلاسی‌ها
 ۸. شرکت در آزمون‌های میان دوره ای کلاسی و پایان ترم
- وظایف فراگیران در جلسات آنلاین:
۱. حضور به موقع و فعال در تمامی جلسات کلاس برگزار شده به صورت آنلاین و شرکت در بحث‌های مطرح شده توسط استاد
 ۲. نصب نرم افزار مورد نیاز برای حضور در جلسات آنلاین
- وظایف فراگیران در جلسات افلاین:
۱. استفاده به موقع از محتواهای بارگزاری شده در سامانه نوید
 ۲. پاسخ دادن به تکالیف و یا پرسش‌های مطرح شده توسط استاد

قوانین و مقررات کلاس (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین به تفکیک):

آیین‌نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان

رعایت آیین‌نامه پوشش حرفه‌ای مطابق شیوه‌نامه اجرایی موجود در سایت دانشکده پرستاری (قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی) الزامی است.

غیبت در جلسات درس

غیبت تا سقف مجاز تعیین شده در آیین‌نامه آموزشی، در صورت ارائه مدارک مستند، گواهی معتبر و تأیید مدیر گروه، بدون کسر نمره خواهد بود.

غیبت غیرموجه دانشجو در سقف کمتر از ۱۷/۴ (چهار هفدهم) کل جلسات به شرح زیر برخورد خواهد شد:

- یک جلسه غیبت غیرموجه: قابل بخشش
- دو جلسه غیبت غیرموجه: کسر ۱ نمره
- سه جلسه غیبت غیرموجه: کسر ۲ نمره
- چهار جلسه غیبت غیرموجه: کسر ۴ نمره
- در صورت تعطیلی کلاس به صورت گروهی و غیرمجاز، به ازای هر جلسه استاد مجاز است تا سقف ۲ نمره از نمره کلی کلاس کسر نماید.
- غیبت بیش از حد مجاز
- غیبت بیش از سقف مجاز (۱۷/۴ کل جلسات) منجر به نمره صفر در درس خواهد شد.
- در صورت ارائه مستندات و موافقت شورای آموزشی دانشکده، غیبت‌های مجاز ممکن است منجر به حذف درس شود

نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	آزمون میان ترم	۱۰
۲	آزمون پایان ترم	۱۰
۳	حضور دانشجو و ارایه به موقع تکالیف	۵/۰ نمره اضافه بر ۲۰
۴	جمع	۲۰

منابع اصلی و محتوای ضروری یادگیری:

- عسگری، محمدرضا، سلیمانی، محسن. کتاب مرجع مراقبت پرستاری ویژه در بخش *CCU*، *ICU* و دیالیز. نشر بشری.
- شیر، حسین، نیکروان مفرد، مالحت. مراقبت‌های ویژه در *ICU*. انتشارات حیدری.
- منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر:
- AACN, Editor: Hartjes, T. AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive, and Critical Care Nursing, 7th Edition. Elsevier.
- Urden, L. D., Stacy, K. M., & Lough, M. E. Critical Care Nursing: Diagnosis and Management. Elsevier.

جدول زمان بندی کلاس

عنوان درس: اصول مراقبت های ویژه
 نوع و تعداد واحد: ۳ واحد، نظری
 دروس پیش نیاز: اورژانس داخلی ۱-۲ و ۳
 فراگیران (رشته، مقطع، ترم): ترم ۵ کارشناسی فوریت
 اساتید درس: سرکار خانم ها دکتر محمدی - هاشمی - اقبالی - دری و کردنژاد
 شماره درس: ۱۰۱۱۲۰۲۰
 نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۵-۱۴۰۴
 مکان کلاس: دانشکده پزشکی - کلاس

ردیف	تاریخ	ساعت	عنوان جلسه	آمادگی لازم دانشجویان قبل از شروع کلاس	مدرس
۱.	۷/۱	۸-۱۰	آشنایی با بخش های ویژه، جنبه های قانونی و اخلاقی، مشخصات حرفه ای پرستاران، کنترل عفونت و رعایت موارد ایمنی، حمایت از بیمار و خانواده	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر شیرانی
۲.	۷/۱	۱۲-۱۰	آناتومی و فیزیولوژی سیستم تنفسی (تهویه و تنفس، ارتباط تهویه-پرفیوژن و انتقال گاز)	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر محمدی
۳.	۷/۸	۱۴-۱۶	مرور بر آناتومی و فیزیولوژی قلب، الکتروفیزیولوژی قلب، مفهوم دیوالریزاسیون و ریوالریزاسیون، منحنی پتانسیل عمل	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر شیرانی
۴.	۷/۲	۸-۱۰	مانیتورینگ تنفسی کنار تخت (پالس اکسیمتری و کاپنوگرافی) و انواع روش های اکسیژن درمانی و مراقبت های مربوط به آن	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر محمدی
۵.	۷/۲	۱۰-۱۲	نارسایی حاد تنفسی و سندرم زجر تنفسی بالغین - تشخیص و درمان و مراقبت های پرستاری	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر محمدی
۶.	۷/۸	۸-۱۰	تفسیر نوار قلب - شناخت ریتم سینوسی، توضیح انواع لیدهای الکتروکاردیوگرام و تعیین محور قلب	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر شیرانی
۷.	۷/۸	۱۲-۱۰	انواع راه هوایی مصنوعی (ایرووی، لوله تراشه، تراکئوستومی) و مراقبت های پرستاری آن	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر محمدی
۸.	۷/۸	۱۴-۱۶	شناخت انواع دیس ریتمی های دهلیزی - درمان و مراقبت های پرستاری آن و داروهای آنتی آریتمی	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر شیرانی

۹.	۷/۹	۸-۱۰	دستگاه تهویه مکانیکی (موارد استفاده، پارامترهای تنظیمی پایه، روش اتصال به بیمار و...)...	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر محمدی
۱۰.	۷/۹	۱۰-۱۲	انواع مدها ونتیلاتور و کاربرد آنها در بیماران متفاوت، آلارم‌ها و سیستم هشدار در دستگاه تهویه مکانیکی، عوارض آن	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر محمدی
۱۱.	۷/۱۵	۸-۱۰	شناخت انواع دیس ریتمی‌های بطنی - درمان و مراقبت‌های پرستاری آن و داروهای آنتی آریتمی	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر شیرانی
۱۲.	۷/۱۵	۱۰-۱۲	عملکرد و انواع ضربان‌ساز قلبی، مراقبت‌های پرستاری و آموزش به بیمار و خانواده، عملکرد ICD و مراقبت و آموزش به بیمار	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	شیرانی
۱۳.	۷/۱۶	۸-۱۰	مراقبت‌های پرستاری از بیماران تحت ونتیلاتور (بررسی و شناخت، تغذیه، درد، بیقراری و دلیریوم، سیستم‌های گوارش، کلیه، پوست، دهان، چشم، آب و الکترولیت)...	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر محمدی
۱۴.	۷/۱۶	۱۰-۱۲	جداسازی بیمار از نیتلاتور و مراقبت‌های پرستاری مربوط به آن	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر محمدی
۱۵.	۷/۲۲	۱۴-۱۶	جداسازی بیمار از نیتلاتور و مراقبت‌های پرستاری مربوط به آن	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر محمدی
۱۶.	۷/۲۹	۱۴-۱۶	پاتوفیزیولوژی انفارکتوس میوکارد، انواع انفارکتوس میوکارد و علائم آن، تغییرات نوار قلب در انواع انفارکتوس میوکارد و درمان دارویی	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر اقبالی
۱۷.	۸/۶	۱۴-۱۶	PCI، ترمبولیتیک تراپی و مراقبت‌های پرستاری در انفارکتوس میوکارد	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر اقبالی
۱۸.	۸/۱۳	۱۴-۱۶	عوارض MI شوک قلبی، دیسریتمی‌ها، پارگی قلب، سندرم در سلر... و دستگاه IABP، بازتوانی در CCU	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	خانم دکتر اقبالی
۱۹.	۸/۲۰	۱۴-۱۶	کار با سیمولشن و انواع دیس ریتمی‌ها	آزمایشگاه مهارت‌های بالینی	خانم دکتر دری

خانم دکتر کرد نژاد	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	بررسی نتایج گازهای خونی و اختلالات اسید-باز	۱۶-۱۴	۸/۲۷	۲۰.
خانم دکتر کرد نژاد	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	بررسی نتایج گازهای خونی و اختلالات اسید-باز	۱۶-۱۴	۹/۴	۲۱.
خانم دکتر هاشمی	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	مشخصات بخش دیالیز، نارسایی مزمن کلیوی و مراقبت‌های پرستاری	۱۶-۱۴	۹/۲۵	۲۲.
خانم دکتر هاشمی	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	درمان‌های جایگزین عملکرد کلیه - روش‌های دستیابی موقت عروقی و مراقبت‌ها	۱۶-۱۴	۱۰/۲	۲۳.
خانم دکتر هاشمی	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	اصول دیالیز صفاقی و مراقبت‌های پرستاری آن بر اساس فرایند	۱۶-۱۴	۱۰/۹	۲۴.
خانم دکتر هاشمی	جستجو در منابع، شرکت فعال در بحث و پاسخ سوالات	اهدای کلیه، روند جراحی و پیوند کلیه و مراقبت‌های ویژه پرستاری آن با تاکید بر تشخیص‌های پرستاری	۱۶-۱۴	۱۰/۱۶	۲۵.

تاریخ امتحان میان ترم: از ۹ جلسه ای سی یو و ۵ جلسه قلب با هماهنگی با دانشجویان

تاریخ امتحان پایان ترم: بر اساس تقویم آموزش

لینک کلاس : <https://meet.mui.ac.ir/r04pc5iz4sk6/>